

INSTITUT

ISTRAŽIVAČKI CENTAR

Neznanih junaka 9-11, 76 300 Bijeljina, Tel./faks: 055 423 183

Žiro-račun: 555-000-00049162-69; E-mail: novi.oikos@gmail.com; www.oikosinstitut.org;

JIB: 4403572460004

VJEŠTAČENJA EKONOMSKE STRUKE, PROCJENA I EVALUACIJA PROJEKATA

rješenje br.08.020/704-47/14 od 28.05.2014. godine, S.G. RS br. 57/2014

**IZVJEŠTAJ O EVALUACIJI PROJEKTA
“ IZGRADNJA KAPACITETA IV “
01.03.2016 – 31.12.2016. godine**

Trebinje, 25. januara 2017. godine

Sadržaj:

1. Sažetak.....	3
2. Uvod.....	3
3. Misija Projekta	3
4. Metodologija.....	4
5. Nalazi.....	4
6. Rezultati evaluacije.....	6
7. Preporuke.....	8

1. Sažetak

Na zahtjev Fondacije "Ženski centar" Trebinje izvršili smo Evaluaciju projekta "Izgradnja kapaciteta IV" kojeg najvećim dijelom finansira OAQ FOUNDATION, finansiran i podržan od Ambasade Kraljevine Norveške u BiH i Švedske organizacije "Kvinna till Kvinna". Evaluacija projekta je izvršena od strane Ekonomskog instituta "OIKOS" iz Bijeljine i obuhvata cijelu fiskalnu 2016.godinu. Tim koji je radio evaluaciju sačinjavali su: Mastilo Zoran, prof. dr ekonomskih nauka, direktor instituta, Snežana Todorović, diplomirani ekonomista, saradnik, istraživač i Nedeljko Veselinović, dipl. ekonomista, spoljni saradnik ovog Instituta. Glavna pitanja koja su procjenjivana, glavni nalazi evaluacije i preporuke dati su u daljem tekstu.

Evaluacija je procjena procesa koja, ne samo da određuje vrijednosti ili izvedbu pitanja koja se razmatraju, nego nastoji da izmjeri i opiše te vrijednosti sa ciljem unapređenja promjena u datoj sredini. Evaluacija nije samo objektivni opis karakteristika, nego i analitička interpretacija i preporuke za unapređenja tih karakteristika. Evaluacija stoga ima element prosuđivanja o sebi i orijentisana je prema *aktivnostima* i *promjeni*. Ona je opisne, ali i *propisne* prirode.

Evaluacija procesa: Evaluacija procesa procjenjuje korake koje pojedinac ili organizacija preduzima u implementaciji projekta, kako bi se odredila efektivnost i uspješnost projekta.

2. Uvod

Projekat "Izgradnja kapaciteta IV" je nadogradnja Projekta "Izgradnja kapaciteta" započetog 2009. godine kao način pomoći Udruženju za pomoć djeci i ženama žrtvama porodičnog nasilja - NVO "Ženski centar" Trebinje, koje se u toku 2016. godine registrovalo u Fondaciju "Ženski centar" Trebinje. Pomoć se odvija u izgradnji vlastitih kapaciteta Fondacije. U okviru aktivnosti koje je vodio "Ženski centar" Trebinje tokom izvještajnog perioda održani su sastanci sa predstavnicima opština, policije, centara za socijalni rad, domova zdravlja, Crvenim Krstom Republike Srpske, nevladinim organizacijama koje se bave nekim segmentima ljudskih prava, medijskim lokalnim kućama, svim vrtićima i osnovnim i srednjim školama u Nevesinju, Gacku, Ljubinju, Bileći i Berkovićima, što je rezultiralo potpisivanjem Sporazuma o saradnji i pojedinačnih protokola. Dakle, 63 vladine i nevladine institucije i organizacije potpisale su sa Fondacijom "Ženski centar" Trebinje dokument *Multidisciplinarni pristup suzbijanja porodičnog nasilja u Istočnoj Hercegovini*. Na ovaj način ovim Projektom je formiran Multidisciplinarni tim i zaokružena cijela regija Istočne Hercegovine. U toku 2016. godine, Fondacija je ostvarila saradnju sa vladinim institucijama kako na nivou Republike Srpske, tako i sa institucijama na nivou Bosne i Hercegovine

3. Misija Projekta

Ovaj Projekat je podržao trogodišnje planove i programe aktivnosti Fondacije "Ženski centar" Trebinje, a koji je namjenjen za izgradnju kapaciteta institucija/organizacija koje se direktno ili indirektno bave nasiljem u porodici, obezbjeđivanjem multidiscipliniranog pristupa u cilju osnaživanja žena i djece žrtava porodičnog nasilja cijele regije Istočna Hercegovina na suzbijanju porodičnog nasilja, a koji je podržan od OAQ Fondacije. Projektom su obuhvaćene sve opštine

Istočne Hercegovine (Trebinje, Ljubinje, Gacko, Nevesinje, Bileća i Berkovići). Produženje Projekta u 2016. godini na još dvije godine i podrškom od strane OAQ Fondacije ostvariće se sa akcentom na izrazito nerazvijenu regiju Istočne Hercegovine.

4. Metodologija

Sveobuhvatno evaluativno pitanje koje je postavljeno u ovoj evaluaciji bilo je: Koji su to uspješni elementi pojedinačne, profesionalne i institucionalne saradnje između učesnika u Projektu kao i koje aspekte projekta bi trebalo dodatno poboljšati? U ovoj evaluaciji korištena je kombinacija kvalitativnog i kvantitativnog pristupa. U procesu prikupljanja podataka korišteni su izvještaji, upitnici, individualni razgovori i razgovori sa grupom koje je pripremila i dostavila direktorica Centra. Studije slučajeva provedene su na licu mjesta u Istočnoj Hercegovini.

Prilikom evaluacije projekta radili smo na sledećim aktivnostima:

- Kontinuirani rad Multidisciplinarnog tima,
- Podrška animaciji djevojaka da se prijave na policijsku i vojnu akademiju,
- Izgradnja jake mreže lobista unutar vladinih tijela,
- Monitoring rada CJB Trebinje u smislu rada na problemu porodičnog nasilja,
- Osnivanje prve ženske Zemljoradničke zadruge,
- Animiranje lokalne zajednice na izgradi Sigurne kuće u Trebinju .

Takođe smo koristili Unutrašnju evaluaciju projekta koju je izvršila menadžer Projekta, g-đa Ljiljana Čičković te sve upitnike, evaluacione listiće, izvještaje i informacije.

5. Nalazi

Fondacija "Ženski centar" Trebinje je u toku godine ostvarivala brojne aktivnosti zahvaljujući kontinuiranom radu zaposlenih i Multidiscipliniranog tima koje se ogledaju u sljedećem:

Tokom 2016. godine u kancelariji "Ženskog centra" prijavljeno je 122 slučaja nasilja u porodici sa kojima su obavljani razgovori. Korisnici su bile uglavnom žene žrtve porodičnog nasilja i u većini slučajeva su više puta prijavljivale porodično nasilje. Aktivnosti Centra su se odnosile na psihosocijalne tretmane, na pravne savjete i pisanje pravnih akata za tužilaštvo i sud u postupcima koji su se vodili pred ovim organima.

Pored žena žrtava porodičnog nasilja Centar je pružio i psihosocijalne tretmane za djecu iz porodica u kojima je zastupljeno nasilje. Sa šestoro djece rađeno je intenzivno tokom cijele godine (5 djevojčica i jedan dječak) koji su imali izražene psihičke probleme zbog traumatskih iskustava u porodici (psihosomatski problemi, noćno mokrenje, nemogućnost učenja, poremećaji pažnje i sl.). Takođe je indirektno rađeno sa još 22 djece (14 djevojčica i 8 dječaka) davajući majkama savjete kako da se postave u odnosu na djecu u kriznim situacijama (u procesu razvoda, nakon nasilja među roditeljima, tokom vođenja djece u policijske stanice ili na sud). U saradnji sa Centrom javne bezbjednosti Trebinje organizovane su Javne tribine na temu "Djeca i nasilje" u svim opštinama Istočne Hercegovine (6 javnih tribina).

U okviru programa pod nazivom "Podrška animaciji djevojaka da se prijave na policijsku i vojnu akademiju" u periodu od 01.03. do 31.12.2016. godine, kroz Okrugle stolove, zatim distribucijom 11.343 promotivnih letaka i 500 plakata u 50 opština i gradova, animirano je 107 djevojaka koje su aplicirale za policijsku i vojnu akademiju što je za 4% više nego u prethodnom periodu.

Rezultati te aktivnosti se ogledaju u upisu 5 kadetkinja u Policijsku akademiju Republike Srpske, 7 kadidatkinja za studiranje na Visokoj školi unutrašnjih poslova Republike Srpske, 17 osoba ženskog pola u Državnu graničnu službu BiH i u Oružane snage BiH 12 žena. Na osnovu provedene ankete, a poslije održanih okruglih stolova utvrđeno je da je u toku 2016. godine zaposleno 20 žena u Ministarstvu odbrane BiH u oružane snage BiH, a u Državnu graničnu službu BiH 14 djevojaka "Mlađi inspektori" i 3 službenice za čin "Policajca".

U okviru zacrtanih ciljeva na aktivnosti "Izgradnja jake mreže lobista unutar vladinih tijela" konstatovali smo da je urađeno sledeće:

Izgrađena jaka mreža lobista unutar vladinih tijela koji će uložiti maksimalan napor, shodno svojim ulogama i mogućnostima, da se po prvi put u istoriji Republike Srpske, ali i cijele BiH, žene žrtve porodičnog nasilja definišu zvanično kao ranjiva kategorija na tržištu rada kao i da se u "Akcioni plan zapošljavanja Republike Srpske za 2017. godinu" uvrste mjere za njihovo (samo)zaposlenje u Republici Srpskoj. To je prezentovano na konferenciji u Banja Luci održanoj na Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama. Na konferenciji je učestvovalo oko 60 učesnika relevantnih vladinih ministarstava, vladinih i drugih institucija koji su dali podršku "Akcionom planu zapošljavanja Republike Srpske za 2017. godinu" koji tretira i ciljnu grupu "žene žrtve porodičnog nasilja". Projektom je planirano zapošljavanje 100 žena kod poslodavaca i 25 žena kroz program samozapošljavanja uz finansijsku podršku Vlade Republike Srpske.

Kao partneri fondacije "Lara" Bijeljina, Fondacija "Ženski centar" Trebinje je učestvovala i u monitoringu rada CJB Trebinje, što je omogućilo da se utvrde nedostaci u radu policije (konkretno policijskih službenika na terenu) te je konstatovano da je potrebno izvršiti dodatnu obuku policajaca, koji su već prošli razne edukacije na temu nasilja u porodici, kako bi ih osposobili da i oni budu treneri. Oni bi u tom slučaju vršili obuku kontinuirano, te se dobre prakse u radu sa žrtvama ne bi gubile odlaskom obučanih kadrova na druge pozicije ili prilikom dolaska novih kadrova.

Fondacija "Ženski centar" Trebinje osnovala je prvu žensku poljoprivrednu zadrugu "Smokvica" u Hercegovini sa ciljem da se podigne plantaža smokava čime bi se stvorili preduslovi za kontinuirano djelimično finansiranje Fondacije "Ženskog centra" s jedne strane, da se ekonomski osnaži jedan broj žena žrtava porodičnog nasilja kao ranjivu kategoriju, sa druge strane. Ovaj model biznis plana je publikovan u zborniku radova "Socijalno preduzetništvo-teorija i praksa" koji su izdali Udruženje građana "Svjetionik" Prijedor; Agencija za saradnju, edukaciju i razvoj – ACED; GOPA mbH, Predstavništvo u BiH i Banja Luka College – BLC 2016.g. (http://www.nvo-svjetionik.org/wp-content/uploads/Zbornik-radova_Socijalno-preduzetnistvo.pdf).

Fondacija je animirala lokalnu zajednicu provedenom kampanjom za izgradnju "Sigurne kuće" u Trebinju za smještaj žena i djece žrtava porodičnog nasilja. U tu svrhu pokrenut je i novi sajt (www.sigurnakucatrebinje.org), koji oslikava podršku javnosti i medija koju su dobili na razne načine, od besplatne podrške samom događaju - donatorskoj večeri u Trebinju, preko novčanih priloga koje su uplatili (prikupljeno je mahom od fizičkih lica i jednog broja firmi cca 3.000 US\$).

U ovoj projektnoj godini Trag Fondacija omogućila je ugradnju softvera "Piramida" i njegovo održavanja za dvije godine što će olakšati vođenje knjigovodstva kao i omogućiti bolju preglednost svih troškova. Takođe, grupa od 9 članova Ženskog centra je boravila četiri dana u Sloveniji, na ranču "Kaja & Grom" na kome je dobila nove vještine i znanja iz Tellington TTouch metode, koju sada primjenjuju sami na sebi ili između sebe u cilju oslobađanja od stresa.

Tokom cijele godine ostvarivana je uspješna saradnja sa svim elektronskim medijama na području Republike Srpske, BiH i regije Istočna Hercegovina, kao i redizajnirana web stranica Udruženja. Evaluacione listiće je obradila menadžer organizacije Ljiljana Čičković, kojoj pripadaju velike zasluge i pohvale za uspješnu realizaciju ovog Projekta.

6. Rezultati evaluacije

Partner u implementaciji:	Fondacija " ŽENSKI CENTAR" TREBINJE
Naziv i broj projekta:	Capacity Building IV, 2010-OCAJ-125

Sistem bodovanja:

1	Neprihvatljivo
2	Loše – potrebna značajna poboljšanja
3	Zadovoljava određene zahtjeve, ali poželjna poboljšanja
4	Zadovoljava zahtjeve/očekivanja
5	Prevazilazi zahtjeve/očekivanja

ZAHTJEV

EVALUACIJA

Komunikacija

Partner u implementaciji radi otvoreno i transparentno, daje odgovore na pitanja, reaguje na probleme odnosno pitanja u vremenski adekvatnom okviru. 1 2 3 4

Tačnost/ispravnost rada

Partner u implementaciji je ostvario dogovorene rezultate naznačene u IP Ugovoru. 1 2 3 4

Vremenski okvir

Partner u implementaciji se pridržavao vremenskih rokova i uslova ustanovljenih u IP Ugovoru i, uopšte gledano, izvršavao je svoje obaveze u okviru definisanih vremenskih okvira. 1 2 3 4 5

Periodični i završni narativni izvještaji

Partner u implementaciji je dostavljao periodične i završni narativni izvještaj u vremenski adekvatnim okvirima. 1 2 3 4 5

Finansijski izvještaji

Partner u implementaciji je dostavljao detaljne finansijske izvještaje u vremenski adekvatnim okvirima. 1 2 3 4 5

Tačnost fakturisanja

Partner u implementaciji se pridržavao zahtjeva fakturisanja Organizacije (npr. prihvatio i slijedio rokove i uslove isplate i fakturisanja koji postoje u okviru Organizacije). 1 2 3 4 5

Avansne uplate (HFD)

Partner u implementaciji ima sposobnost da implementira projekat bez zahtjeva za avansne uplate: Da [] Ne [X]

7. PREPORUKE

Zajedničke preporuke menadžera Fondacije i Istraživačkog centra „OIKOS“ Bijeljina koje se odnose na budući angažman ovog partnera u implementaciji:

- Ne treba angažovati** ovog Partnera u implementaciji za buduće projekte.
- Angažovati ovog Partnera u projektima **manjeg obima i manjeg stepena složenosti**.
- Angažovati ovog Partnera u projektima **slične veličine i složenosti** i u budućnosti.
- Angažovati ovog Partnera **čak i u projektima većeg obima i složenosti** u budućnosti.

Ime i potpis :

Mastilo Zoran, prof. dr –„OIKOS“ Istraživački centar
Bijeljina, 25. Januara 2017. godine

